

OECD:
TALOUTTA,
TERVEYTTÄ JA
HYVINVOINTIA

- hyvän alkoholipolitiikan peruselementit

**TALOUSJÄRJESTÖ OECD JULKAISI
KEVÄÄLLÄ 2015 ALKOHOLIPOLIITTISEN
RAPORTTINSA TACKLING HARMFUL
ALCOHOL USE. ECONOMICS AND
PUBLIC HEALTH POLICY. SE KOKOAA
KESKEISIMMÄN TUTKIMUSTIEDON
HAITTOJEN EHKÄISYN LÄHTÖKOHDISTA
JA ERI POLITIIKKATOIMIEN
VAIKUTTAVUUDESTA. HAITTOJA
VÄHENTÄVÄSSÄ ALKOHOLIPOLITIIKASSA
ON OECD:N MUKAAN KYSE
TALOUESTA, TERVEYDESTÄ JA
HYVINVOINNISTA.**

Suomalaista alkoholipolitiikkaa toteutetaan tavalla, jota OECD suosittaa jäsenvaltioilleen. Kokonaisvaltaisilla toimenpiteillä alkoholinkulutusta ja haittoja voidaan vähentää kustannustehokkaasti.

Alkoholista aiheutuvat haitat eivät rajoitu ainoastaan juojiin itseensä, vaan niitä koituu myös läheisille. Onnettomuudet, ennenaikaiset kuolemat, omaisuusvahingot ja palveluiden kuormittuminen ovat merkittävimpiä "haitat muille" -kustannuksia. OECD:n mukaan näitä kustannuksia yleensä aliarvioidaan.

ALKOHOLIPOLITIIKAN RISTIRIITAISET INTRESSIT

Alkoholielinkeinoilla on vaihtelevansuuruinen merkitys eri jäsenmaiden elinkeinorakenteessa. On merkille pantavaa, miten selkeästi OECD lähestyy alkoholipolitiikan roolia ja keinoja nimenomaan haittojen vähentämisen lähtökohdista eikä tee juurikaan kompromisseja tai myönnytyksiä alkoholielinkeinojen intresseille.

**ALKOHOLIPOLITIIKKA ON
ERINOMAINEN ESIMERKKI
KANSANTERVEYSKYSYMYKSESTÄ,
JOSSA VALTION SÄÄNTELY-
TOIMENPITEET OVAT
OIKEUTETTUJA ERITYISESTI
TALOUDELLISTEN NÄKÖKULMIEN
PERUSTEELLA, OECD KOROSTAA.**

ALKOHOLIPOLITIIKAN KEINOT KOHDISTETTAVA KOKO VÄESTÖÖN

Kotimaisessa alkoholikeskustelussa esitetään usein, että koska pieni vähemmistö juo valtaosan alkoholista, alkoholipolitiikan keinot tulisi suunnata nimenomaan tuohon vähemmistöön, ei koko väestöön. OECD pitää tärkeänä puuttumista alkoholin ongelmakäyttöön, mutta rohkaisee erityisesti toimiin, joilla vaikutetaan koko väestöön. OECD:n viesti on siis täysin päinvastainen.

OECD:n jäsenvaltioiden tasolla 20 prosenttia juo yli puolet kaikesta alkoholista, mutta neljä viidestä alkoholinkäyttäjistä hyötyisi viikkokulutuksensa vähentämisestä. Lisäksi koko väestöön suuntautuvat toimet ovat edullisia toteuttaa ja vähentävät tehokkaasti palveluihin kohdistuvaa kuormaa. Tällaisia toimia ovat muun muassa alkoholin hinnan sääntely verotuksella sekä saatavuuden ja mainonnan rajoitukset. Väestötasoiset toimenpiteet vaikuttavat samalla myös ongelmakäyttöön.

Pelkästään ongelmakäyttäjiin kohdennetut toimet ovat tehokkaita mutta vaativat paljon resursseja. Yksilön kannalta alkoholiongelman hoitaminen on vaikuttavaa, mutta useat hoitovaihtoehdot ovat kalliita toteuttaa ja ylläpitää. Yhteiskunnalle tämä ei ole niin tehokas tapa torjua haittoja kuin väestötasoiset toimenpiteet, koska vain osa ongelmallisesti juovista tulee päihdepalveluiden piiriin.

**NELJÄ VIIDESTÄ ALKOHOLINKÄYTTÄJÄSTÄ
HYÖTYISI VIIKKOKULUTUKSENSA
VÄHENTÄMISESTÄ.**

TYÖYHTEISÖ TARJOAA ERINOMAISEN PAIKAN PÄIHDEHAITTOJEN EHKÄISYYN

Suurin osa aikuisväestöstä viettää valveillaoloaikansa työyhteisöissä. Merkittävä osa yritysten tuotannonmenetyksistä aiheutuu alkoholinkäytöstä – se aiheuttaa esimerkiksi poissaoloja, työtehon heikkenemistä, päihtyneenä työskentelyä ja jopa onnettomuuksia. Yhteiskunnan tasolla OECD arvioi tuotannon menetykset prosentiksi bruttokansantuotteesta (1 %/bkt).

Poissaolot myös kaatavat tekemättämät työt jonkun toisen työntekijän päälle, mikä voi aiheuttaa uupumista. OECD suosittelee työpaikkoja tekemään päihdeohjelman. Työhyvinvoinnin ja -turvallisuuden lisääntymisen tiedetään vahvistavan työssä viihtyvyyttä sekä työn tuottavuutta. OECD korostaa, että yksityissektorilla on erinomaiset mahdollisuudet investoida työpaikkojen päihdeohjelmiin ja näin kantaa yrityksen sosiaalista yhteiskuntavastuuta. Raportti tuo esiin, että alkoholilla on yhteys noin 200 sairauteen, terveyshaittaan ja tapaturmatyyppiin. Merkittävä osa alkoholia runsaasti kuluttavista ja ongelmallisesti juovista on työelämässä. Arvioiden mukaan joka kymmenes työntekijä on ongelmajuoja. Suomessa työvoimaan kuuluu noin 2,7 miljoonaa ihmistä.

ARVIOIDEN MUKAAN JOKA KYMMENES TYÖNTEKIJÄ ON ONGELMAJUOJA.

ALKOHOLIHAITTOJEN TEHOKAS VÄHENTÄMINEN EDELLYTTÄÄ USEITA TOISIAAN TUKEVIA TOIMIA

OECD kannustaa käyttämään samanaikaisesti useita keinoja, jotka tutkimusten mukaan vähentävät haittoja. Kaikista alkoholipolitiikan keinoista verotus on yksi tehokkaimmista tavoista vähentää haittoja. Alkoholin mainonnan ja markkinoinnin rajoituksista saadaan haittojen vähentämiseen vahvaa tukea. Toisaalta ongelmakäyttöön voidaan tehokkaasti puuttua myös terveydenhuollon keinoin, mutta kustannukset ovat väistämättä korkeammat. OECD:n viesti on, että alkoholihaittojen vähentämisessä myös kalliiden keinoja hyödyntäminen on perusteltua, sillä niiden tuottama terveyshyöty on suuri.

**OECD:N MUKAAN TEHOKKAITA
ALKOHOLIPOLIITTISIA
KEINOJA ON RUNSAASTI
KÄYTETTÄVISSÄ. OLEELLISTA
ON HALLITUSTEN KYKY
JA HALU SUUNNITELLA
JA TOTEUTTAA LAAJA-
ALAISIA STRATEGIOITA,
JOISSA YHDISTETÄÄN ERI
TOIMENPITEIDEN VAHVUUDET.**

ALKOHOLIMAINONTA VAIKUTTAA KOKONAISKULUTUKSEEN

Alkoholimainonnasta on keskusteltu paljon niin Suomessa kuin kansainvälisesti etenkin keinona vähentää lasten ja nuorten alkoholinkäyttöä. Alkoholimainonnan vaikutuksista lapsiin ja nuoriin on vahvaa ja yhdenmukaista tieteellistä tutkimusnäyttöä. Altistuminen alkoholimainonnalle aikaistaa alkoholinkäytön aloittamista ja lisää jo aloittaneiden alkoholinkäyttöä.

OECD nostaa esille myös tutkimustietoa, jonka perusteella alkoholimainonnalle altistuminen vaikuttaa kokonaiskulutukseen ja myös alkoholin ongelmakäyttäjien alkoholinkulutukseen. Suurkuluttaja on muita taipuvaisempi havaitsemaan ympäristössään yllykkeitä juomiseen, ja mainonta osaltaan tarjoaa juuri niitä.

Ongelmaksi OECD näkee, että mainonnan osittaisessa rajoittamisessa vaikutukset jäävät rajallisiksi, jos mainonnan volyyymi vain siirtyy edelleen sallituille alueille. Alkoholialan itsesääntely mainonnassa on tutkimusten perusteella osoittautunut tehottomaksi keinoksi. Raportissa kannustetaan pohtimaan valtioiden välistä yhteistyötä mainonnan rajoittamisessa esimerkiksi sosiaalisen median ja internetin osalta.

**OECD:N RAPORTIN PERUSTEELLA
ALKOHOLIMAINONNALLE
ALTISTUMINEN VAIKUTTAA
KOKONAISKULUTUKSEEN JA
ALKOHOLIN ONGELMAKÄYTTÄJIEN
ALKOHOLINKULUTUKSEEN.**

TASAPAINOINEN ALKOHOLIPOLITIikka

OECD korostaa raportissaan, että alkoholipolitiikan tavoitteena on haittojen minimoiminen: ihmisillä on oikeus nauttia alkoholijuomia, mutta siten, ettei siitä koidu haittoja muille eikä itselle.

”

ALKOHOLISTA AIHEUTUVAT
HAITAT EIVÄT RAJOITU
AINOASTAAN JUOJIIN
ITSEENSÄ, VAAN NIITÄ
KOITUU MYÖS LÄHEISILLE
JA MUILLE IHMISILLE SEKÄ
KOKO YHTEISKUNNALLE
ONNETTOMUUKSINA,
ENNENAIKAISINA KUOLEMINA,
OMAISUUSVAHINKOINA
JA PALVELUIDEN
KUORMITTUMISENA.”

Elämäniloa ja hyvinvointia – ilman päihde- ja pelihaittoja

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry toimii koko maassa ja koko väestön parissa terveiden elämäntapojen edistämiseksi. Työ ulottuu lapsista ja nuorista työ- ja eläkeikäisiin. Alkoholiin, tupakkaan ja huumeisiin liittyvän ehkäisevän työn ohella EHYT ry ehkäisee pelaamisesta syntyviä haittoja.

www.ehyt.fi

Twitter: @EHYTry

Facebook: ehytry

